

Klaipėdos lopšelio-darželio „Pagrandukas“
meninio ugdymo mokytoja **Onutė Pučinskienė**

VYKDOME PILIETINIO IR TAUTINIO UGDYMO PROJEKTĄ „Ulba paukščiai pamary“

Modernėjanti visuomenė iškelia ir galias ekologines problemas, akivaizdų gamtos niokojimą, ryškiai pakitusį žmogaus santykį su gamta neigiama linkme. Vaikai dar neturi pakankamai žinių apie teigiamą gamtos ir joje esančios gyvybės poveikį žmogui. Ekologinį ugdymą pradėdami nuo mažens, konkrečiais darbais prisidėsime prie gamtos grožio, gyvybės joje puoselėjimo ir išsaugojimo.

Pilietiškumo ir tautinio identiteto ugdymo idėjomis yra grindžiamas ikimokyklinių įstaigų ugdymo programų turinys. Šiandien, vis labiau išsigalint kosmopolitizmo apraiškoms, svarbu ne tik tautinės kultūros tradicijų ir papročių puoselėjimas, bet ir ekologinės kultūros pagrindų formavimas.

Projektas „Ulba paukščiai pamary“ yra tęstinis projektas (2007 metais Klaipėdos Pedagogų ir švietimo kultūros centras laimėjo ir įvykdė projektą „Pamario piemenukai“). Šiame projekte per tautinę kultūrą, etninį paveldą, papročius ir tradicijas, siekėme ir vaikų ekologinės kultūros ugdymo. Projekte dalyvavo per 550 ikimokyklinio amžiaus vaikų bei per 90 jų ugdytojų. Ekologinio ugdymo idėjos, integruotos į kalendorinių švenčių, pramoginių popiečių ir kitų renginių turinį, padėjo gilau suvokti savo krašto gamtos, aplinkos, kultūros grožį, ugdė atsakomybės jausmus santykyje su gamta, krašto etnine kultūra.

Muzikinis ir literatūrinis folkloras gausus gyvūnijos, paukščių, gamtos reiškinių, žmogaus santykių su gamta ir gyvūnija apdainavimais. Jų turinys ugdo dorines nuostatas, pagarbų santykį su gamta ir gyvybe.

Vykdydami šį projektą, ir toliau gilindamiesi į Pamario krašto etninį paveldą, tradicinę kultūrą, susipažinome su pamario paukščiais, šio krašto, kurioje jie gyvena, peri, augina palikuonis, gamta.

Tikslai ir uždaviniai:

1. Turtinti vaikų muzikinę patirtį pamario krašto folkloru, tautosaka, padėti vaikui tai suvokti, grožėtis, pamilti.
2. Remiantis protėvių tradicijomis, ugdyti pagarbų santykį su gamta, su mus supančiu pasauliu, mokytis išreikšti meilę gyvajai gamtai, ja džiaugtis, jausti atsakomybę už visa, kas gyva.
3. Susipažinti su Pamario krašto paukščių pasauliu, su gamta, kurioje jie gyvena, augina savo palikuonis.
4. Surengti išvykų, kur vaikai galės stebėti paukščius ir natūralioje gamtoje, ir globojamos.
5. Įvairių renginių metu puoselėti vaikų kūrybines galias, skatinti jų aktyvumą, saviraišką, plėtoti meninę, socialinę, komunikavimo kompetencijas.
6. Puoselėjant etninę kultūrą, formuoti teigiamas ekologines nuostatas.

Su vaikais buvo organizuota dešimt muzikinių-educacinių renginių. Didesnė renginių dalis vyko ikimokyklinėse įstaigose, kuriuose susirinkdavo po 50-70 ugdytinių.

Surengtose muzikinėse popietėse „Paukščių sugrįžtuvės“, „Paukščių palydos“, „Medis auga dėl paukščio“ vaikai susipažino su Pamario krašte gyvenančiais paukščiais, klausėsi paukščių balsų įrašų, mėgino mėgdžioti paukštelių, išmoko naujų dainelių, ratelių, žaidimų, tautosakos apie paukščius, išgirdo pasakų ir sakmių.

Pusiaužiemio popietėje „Meškutė verčiasi“ vaikai patys vaidino žvėrelius ir paukštelių, ir suprato, kaip sunku pastariesiems šaltą žiemą. Vaikai suvokė būtiną žmogaus pagalbą miško gyventojams, išgirdo pusiaužiemio papročius. Muzikinėje popietėje „Velykas parnešė gandra“ personažai Velykė, Gaidys ir Višta vaikus supažindino su Velykų tradicija Mažojoje Lietuvoje. Kadangi renginys vyko Mažosios Lietuvos muziejuje, tad vaikai buvo supažindinti su muziejaus ekspozicija bei apžiūrėjo tuo metu veikiančią margučių parodą.

Išvykos į Lietuvos jūrų muziejų metu vaikai stebėjo pamario gamtą, skraidančius paukščius. Jūrų muziejuje aplankė paukščių, kriauklių, ekspozicijas, džiaugėsi pingvinų šeimyna, plaukiojančiais ruoniais, gausybe žuvų muziejaus akvariumuose. Pakeliui- Smiltynėje- vaikai aplankė Kuršių Nerijos nacionalinio parko gamtos ekspozicijas (paukščių, žvėrelių, drugelių kolekcijas). Muziejaus darbuotoja su vaikais organizavo žaidimų bei padovanojo knygučių, apie tinkamą vaikų elgesį gamtoje. Po išvykos vaikai patirtus išpūdžius perteikė piešiniuose. Vaikų darbai buvo eksponuojami parodoje miesto vaikų ligoninėje.

Rudenį vaikų būrys keliavo į Ventės Ragą stebėti, kaip žieduojami paukščiai. Vaikus pasitikęs ilgametis žiedavimo stoties darbuotojas pasakojo apie paukščių migraciją, apie savo darbą, apie neigiamus žmonių veiklos padarinius paukščiams, apie tai, kaip vaikai turėtų elgtis su paukščiu tam tikroje situacijoje. Vaikai sužinojo, kokie paukščiai skrenda pro Ventės Ragą, kur jie keliauja, kiek paukščių sužieduojama, stebėjo, paukščių gaudykles, paukštelių (liepsnelės, zylutės, kregždutės) žiedavimo procesą. Vaikai aplankė Ventės Rago muziejaus paukščių ekspoziciją, pasidžiaugė gausia, marių vandenyje nardančia, gulbių šeimyna.

Advento renginyje „Tai raibumai genelio“ vaikai buvo supažindinti su advento papročiais. Vaikai išmoko archajiškų advento dainų, ratelių, žaidimų, sakmių., dalyvavo būrimuose, klausėsi folkloro ansamblio „Kuršių Ainiai“, atliekamų advento dainų. Visi pasidžiaugė eglute, kuri buvo papuošta vaikų pagamintais šiaudiniais žaisliukais.

Popietėje su senelių namų gyventojais vaikai kartu žaidė, dainavo, sekė ir klausėsi pasakų. Inscenizavo Kalėdinę pasakaitę. Vaikai senelius apdaliavo savo rankų kalėdiniais darbais.

Projekto renginių metu vaikai sužinojo apie Pamario krašto paukščius, gamtą, išmoko daug naujų muzikinio folkloro kūrinių, šio krašto tautosakos, turėjo galimybę bendrauti, susirasti naujų draugų. Vaikams buvo sudarytos palankios sąlygos saviraiškai, jų kompetencijų ugdymui. Muzikinių renginių metu vaikai susipažino su lietuvių liaudies muzikos instrumentais (ragais, daudyte, skudučiais, lumzdeliu, kanklėmis, ožragiu, dūdmaišiu, armonika, švilpynėmis, birbyne). Vaikai turėjo galimybę pabūti natūralioje gamtoje, išgirsti ir stebėti paukščius, gyvūniją. Visa tai vaikams suteikė daug džiaugsmo, teigiamų emocijų, naujų atradimų ir potyrių.

Meninio ugdymo mokytojos aplankė Kuršių Neriją. Ekskursijų vadovas papasakojo apie unikalią šio pamario kampelio gamtą, šalia Juodkrantės įsikūrusią gausią kormoranų koloniją, apie kitus Nerijos paukščius ir gyvūnus, bei šio krašto žmonių gyvenimo ypatumus.

Dalyvavusios projekte, meninio ugdymo mokytojos, rengia įvairių projekto renginių scenarijų metodinį leidinį „Pamarėliais vaikščiojau“.